

Vandringen

Gunnar Hjälle

Tryck: FörlagsTryckeriet Vitterleken / Fritsla 2008
Copyright © Gunnar Hjälle 2008
Webpage: <http://www.boktryckeri.net>
Metod: Print on Demand

Innehållsförteckning

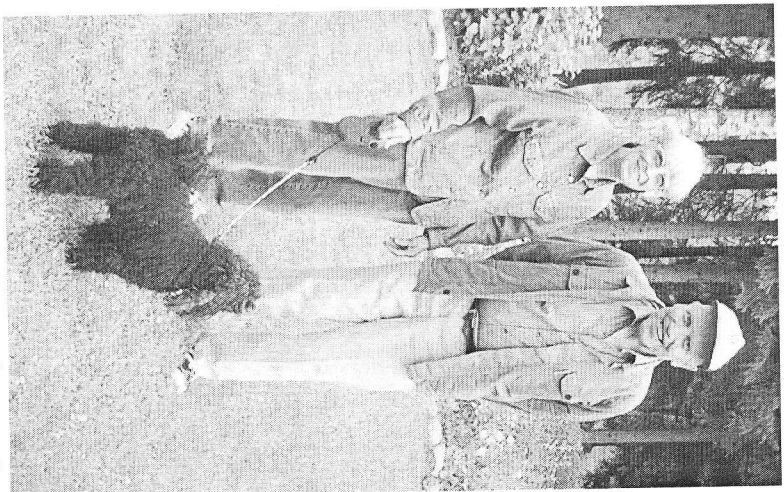
Förord	3
Avsnitt 1	4
1.1 Det småländska arvet	4
1.2 Stina-Cajsa	6
1.3 Livet förs vidare	7
1.4 Algor blir soldat	8
1.5 Stenknackarns dotter	10
1.6 Symaskinsagenten och hans hustru och barn	11
1.7 Äldsta dottern -Lizzie	13
Avsnitt 2	14
2.1 Skolan i Sanna	14
2.2 Skolkamrater och grannar	18
2.3 Ett momentum i tiden	23
2.4 Arbete, familj, människor jag mött och olika uppdrag	24
2.5 Barnens liv i Sanna	25
2.6 Vätterns gåvor	25
2.7 Idrottplanen	26
2.8 Efter skolan- arbetet	28
2.9 Motgångarnas tid i familjen	30
2.10 Volontär vid F3	32
2.11 Åren efter vid F3	35
2.12 Bastugänget	44
Avsnitt 3	45
3.1 Familjen	53
3.2 Rappestadsbussen och Svensson	55
3.3 Affären och Cykelverkstaden vid Snarbyget	55
3.4 Vehugning	56
3.5 Semesterresan till Halmstad	61
3.6 Semesterresa till Portugal året 1976	63
3.7 Tarik hotell den 5 augusti 1978	66
3.8 Gunnar minns du?	67
3.9 Föreningsmöte år 1970 (Ljudband)	69
3.10 Flyget 100 år	70
3.11 Ljungstedska skolan	71
3.12 Brev från Yvonne år 1990	73
3.13 Med Mikael i Karlskrona	77

Avsnitt 4. Tankar om livet	78
4.1 Utdrag ur dagböcker (1946-1980)	79
4.2 Dagar med Susanna 1979-07-15 - 1979-07-19	82
4.3 Två år av mitt liv (1983 och 1984)	84
4.4 Billy Boy	133
4.5 Min sista dag på jobbet (1990-06-13)	137
4.6 En fritidsfamorns funderingar (1993)	138
4.7 Dikter	141
Avsnitt 5. Sommarstugan	143
5.1 Byggnadsbeskrivning och historik	143
5.2 Tomtmarken	152
5.3 Kostnadsuppföljning av sommarstugebygget årliga kostnader	154
5.4 Sammanfattning av året & kalender över arbeten 2001 och 2005	155
5.5 Händelser att minnas åren som vi tillbringat i Sandvik	161

Förord

Av Mikael Hjälte

Denna bok är mer en process än något annat. Gunnar Hjälte påbörjade arbetet med att skriva ner allt han var med om under sitt liv för flera år sedan och ändra sen dess har projektet växt och blivit mer omfattande. Att det skulle mynna ut i en bok, trodde nog inte Gunnar själv när han fick sin första dator utav sin son Håkan. Tre datorer senare och ett ändlöst antal arbetsstimmor är han fortfarande inte helt klar, och det kommer han nog aldrig att bli. Det finns alltså någon historia, några snöflingor av intresse som sakta smälter och rinner fram lite då och då när man tänker tillbaka på sitt liv. Denna bok är så långt Gunnar har hunnit hittills. Vem vet när nästa bok kommer?

Att benämna den som en process beror också på det innehåll hans fru, Ingrid Hjälte, har bidragit med i form av dagboksanteckningar som hon fört med oerhörd flit under många år. Att läsa dessa är som att kliva in i en tidsmaskin och åka tillbaka till tiden för skrivandet. Ingrid skriver med en sådan värme och ödmjukhet att det är svårt att inte ryckas med, även när man endast skummar igenom texten för redigering. Slutligen har det varit en process även att sammanställa alltihopa, och det har varit en stor glädje för mig att jag har fått den möjligheten. Jag vill därmed också tacka författaren Gunnar Hjälte, min farfar, för att han påbörjade det mödosamma arbete som det innebär att skriva och sammanställa en historia.

Ett snövit hus 1978-12-07

Jag ville bo i ett snövit hus
med druvor som mogna och träd som blommnar
Att få vakna till havets brus
och njuta av denna långa sommar

Höst

När dimman kryper nästan under skinnnet
När disigt gråbludd lägger sig på sinnet
Då måste vi försöka hålla i minnet
Att i den längsta natt man gryning spårar
Att höst och mörker krävs för nya vårar
Och att glädjen blommnar efter tårar

På Mors dag (Av Monica, 12 år)

Den första blomman
i dalens sänka
min lilla mor.
Till tack för omsorg
och trägen möda,
för hem och föda,
för kärlek stor.
Och alla dagar
skall hjärtat gömma
och aldrig glömma
min lilla Mor.
Och när hon åldras
i sena hösten,
skall jag bli trösten,
när jag blir stor.

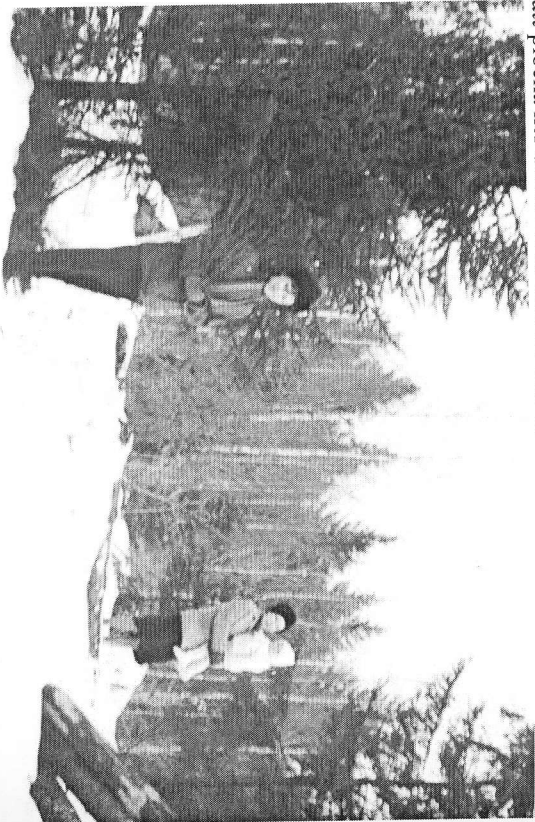
Avsnitt 5. Sommarstugan

5.1 Byggnadsbeskrivning och historik.

Material är från en timmerstuga på Malmen. Den var i två våningar med en tillbyggd köksdel. Under köksdelen fanns med ingång utifrån, en källare. Dimensionerna på huset var ungefär 10 x 4,8 m. Upp till takåsen var nästan 6 m. Bottentytan på grundhuset var alltså 48 m². Det tillbyggda köket var 4 x 4,8 meter och hade en egen ingång. Dessutom fanns en glasveranda framför köket. Vindsvåningen hade snedtak. Takhöjden var mindre än 2,5 m. Därför hade man byggt garderober utefter hela längsidorna. Vidare upptog trapphuset och den övre hallen en stor del av övervåningen. Kvar på övervåningen blev två små rum med fönster på gavlarna. Timmerstockarna hade ursprungligen en längd av tio meter. Framsidans timmer var uppdelat i två halvor med en dubbeldörr i mitten. Varje stock var således 4 m lång. På den ena gaveln fanns ett fönster på första våningen. Den andra gaveln hade en dörr till köket. Framsidan hade två fönster i nedre våningen. I varje golv var det en äldre och en nyare beläggning. Det undre lagret var bredare plankor. Till att börja med bröt jag försiktigt upp det nyare golvet. Det gamla golvet var så slitet och förmodligen hämtat från ett tidigare bygge. Det var svårt att rädda, så det mesta blev ved. Sedan jag hade brutit bort flera lager med tapeter på väggarna, så kom jag till masoniplattorna. Dessa försökte jag rädda. Det blev en otrolig mängd av halvhård masonit. Därefter vidtog demonteringen av dörrarna och fönstren. Eftersom dörrarna var gamla rariteter skulle dessa komma väl till pass igen. I taket på rummen var det spånpapp. När detta avlägsnats, så kom takverket fram. Det var breda plankor på ungefär 10 tum. Spikarna var s.k. norsk spik. Köksinredningen togs bort och kom väl till användning igen. Sedan kom turen till fönstren och fönsterkarmarna. Karmarna var i mycket dåligt skick och endast två av dem gick att använda igen. Nu vidtog umonteringen av vattenlednings- och värmesystemet. Dessa samlades i en stor hög utanför huset. I köket fanns en vedeldad värmepanna. Denna fick Gösta Persson, en arbetskamrat, för det arbete som han hade hjälpt mig med i form av transport av takregel och kalkstensplattor till landet. I köket fanns också korkmattor som gick att återanvända. Utvändigt var huset klätt med 7 tumms breda bräder. Dessa togs bort. Härvid var Gösta Persson behjälplig. Han fick ett lass bräder till sitt uthus.

När det var dags att transportera upp materialet till Sandvik kom till min hjälp två byggnadsarbetare som höll på att bygga åt

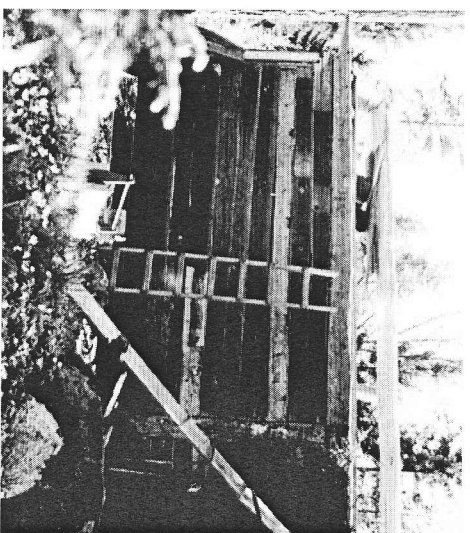
fortifikationsförvaltningen på Malmen. Byggnadsarbetarna kom en fredagsförmiddag och erbjöd sig att köra upp ett lass virke om de fick var sin putte med brännvin som kompensation. Jag som hade en semesterdag för fort som vinden in till stan för att inhandla de åtrådda varorna. På fredagskvällen kom de med traktorn och jag kunde böjja lasta. Tidigt på lördagsmorgonen startade en karavan mot Sandvik med en hastighet av 20 km/h. Jag åkte sist med min Volvo. Kllockan två på eftermiddagen var släpet tomt och gubbarna kunde vända åter till Malmsslätt. Så vidtog arbetet med att plocka ner alla de tusen takpannorna. Därefter försökte jag att lossa takpappen, men det mesta gick sönder. Takvirket var prima gamla bräder. Jonny Berggren hjälpte mig att plocka ner dessa. Han fick ett lass virke för besväret. Av takstolarna blev

det mest ved. Nu skulle timret ner. Timmerstockarna var sammanfogade med s.k. dymlingar. Detta är enegrenar som har pressats igenom borrarade hål i stockarna så att flera stockar hålls samman. För att få igenom dessa dymlingar så borrar man upp hål igenom två eller flera stockar samtidigt, med en navare. Det bästa var att ta fogsvensen och såga av dessa dymlingar. Stockarna vältrades sedan utåt och ner på marken. För de bakre stockarna som var tio meter långa, fick jag hjälp av en pensionerad snickare som hade varit och synat mitt arbete emellanåt. Han fick 50 kr för en dags arbete. Nästa dag när jag kom till rivningsplatsen, så låg alla nio stockarna på marken. Nio är ett magiskt tal emedan byggestadgan på 1700-talet föreskrev att boningshus för menige man ej fick vara mer än nio stockarv hög. Att transportera upp

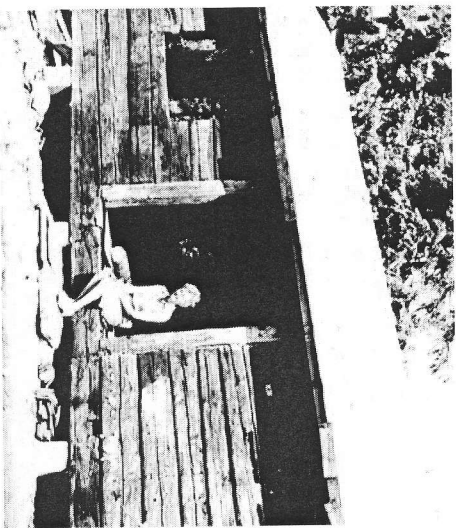
10 m långa stockar föreföll mig omöjligt, varför dessa sågades av på mitten. Jag hade redan då skissat på stugan. Det fick bli en skarv på mitten av stugan på baksidan. Stugan skulle bli 8 m lång. För att få en yrksteknisk riming av stugan fick jag god hjälp av Ingridis bror, Sture Erlandsson. Att transportera 50 stycken stockar i ett lass blev en prestation. Åkaren Kalle Samuelsson ställde upp med bil och flera av mina arbetskamrater hjälpte till att lasta. Det blev många stockar eftersom mellanväggar och syllar samt taklinor var av grova stockar.

Under de månader som hade förfutit sedan köpet av rivningshuset var klart, var jag också igång med att bygga ett uthus. Till Ulricedal fanns det ett uthus också. Detta sålde jag till en ingenjör vid SAAB. Denne fick själv riva det timrade uthuset och transportera bort det. På så vis fick jag pengar till mina egna inköp av spik och annat nödvändigt. När jag samlat ihop allt järmskrotet så sålde jag detta till en skrothandlare. Därmed fick jag ytterligare en slant till transportkostnaderna. För övrigt så sålde jag aldrig något virke, även om

det fanns många som ville köpa. Ytterligare ett lass virke gick till Sandvik. För att avlägsna allt skräp som blev kvar efter rivningen, så fick jag hjälp av flottljens transportavdelning. Dessutom fyllde jag källaren med tegel från skorstenen. Slutligen jämnades platsen ut med flera lass grus. I dag går Baron Carl Cederströms väg fram där Ulricedal en gång låg. Nu skulle placeringen av stugan på tomten och utplaceringen av hörnstolparna vidtagas. Svårfar hade sin mening om var huset skulle placeras. För att få ett rättvinkligt hus kan man använda sig av Pythagoras sats. Kvadraten på hypotenusan är lika med summan av kvadraterna på de båda kateterna i en rättvinklig triangel. Om man vill mäta ut vinkeln kan man ta ut 4 m åt ena hållet och tre meter åt det andra hållet. Sedan skall den långa linjen vara 5 m. Då har man en rätt vinkel. Om man sedan tar ut diagonalerna på botteytan, så skall dessa vara lika långa. Först då har man fått rätta vinklar

i alla fyra hömen. Nog om detta. Vid placeringen av huset på tomten tog jag hänsyn till ojämnheter i marken och väderstrecken. Ett antal stora stenar måste sprängas bort. För detta anlätade jag en bergsprängare. Till underlag för bottenstockarna behövdes plintar. Dessa fick jag tag i på Malmen, sedan man hade rivit en beredskapsbarack. Varje plint var 40 x 40 cm och 120 cm långa. Först blev det att gräva upp dessa, sedan skulle de transporterats till Sandvik. En åkare körde upp 16 stycken plintar. Det blev ett ganska tungt lass. När jag hade botten säkrat plintarna i marken och förvisst mig om att alla plintarna kom i samma höjd var det dags att lägga ut det första bottenlagret av stockarna. Vi började på framsidan, Sigge Hydén och jag. Han hjälpte mig

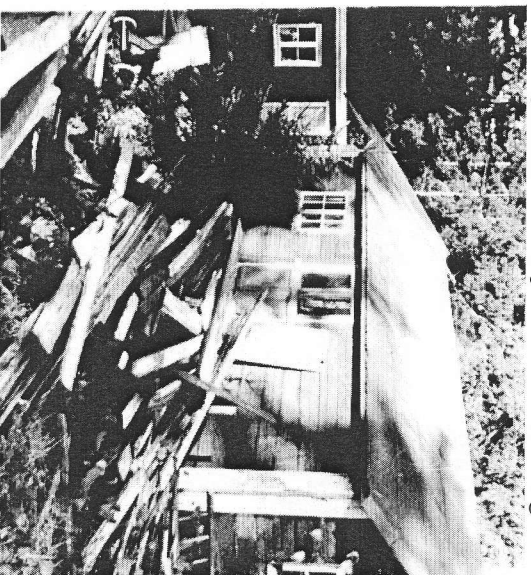

med den första stocken. Denna stock är den grövsta av alla och mycket tung. Den är över 10 tum hög och 8 tum bred och 4 m lång. I varje höm av stugan står en dubbel pivå. Detta är en dubbel U-format stock vari de längsgående och de tvärgående stockarna är instuckna. Stockarna kommer alltså att ligga lösa över varandra. För att passa ihop överliggande stock med den

underliggande så köpte jag en navare. Med denna borrade jag upp nya hål för dymlingarna och slog igenom dessa med slägga och sammanfogade flera stockar samtidigt. I varje stock finns det två eller tre dymlingar. Inga spikar har således använts, trots att det kom en snickare och uppmanade mig att spika ihop stockarna. Däremot har jag ibland använt vattenledningsrör i stället för dymlingar. Att borra igenom varje stock med en navare för hand var ett ganska påfrestande jobb. Grannens Greta lär ha yttrat: "Å torpman han bara vevar och vevar!" Det undre lagret med stockar är säkrat med stora vinkeljärn runt pivåerna. Golvsyllarna ligger med 70 cm mellanrum och är laxade in i bottenstockarna. Syllarna är 8 x 7 tum tjocka. Vid uttag för dörrar och fönster är s.k. svärd inlagda. Detta för att säkra så att stockarna inte kan flytta sig i ändarna. Vid upplagging av det översta lagret av stockar, så fick jag hjälp av en arbetskamrat, Ingemar Savner. När bärlinorna för inneraket skulle monteras upp så använde jag samma laxningsmetod som för syllarna.

Bärlinorna kan beses från vinden. Bärlinor finns ej i mittendelen av huset. Där går inneraket ända upp till de båda sidotakstockarna. Därmed blev det högre till taket i denna del av stugan.

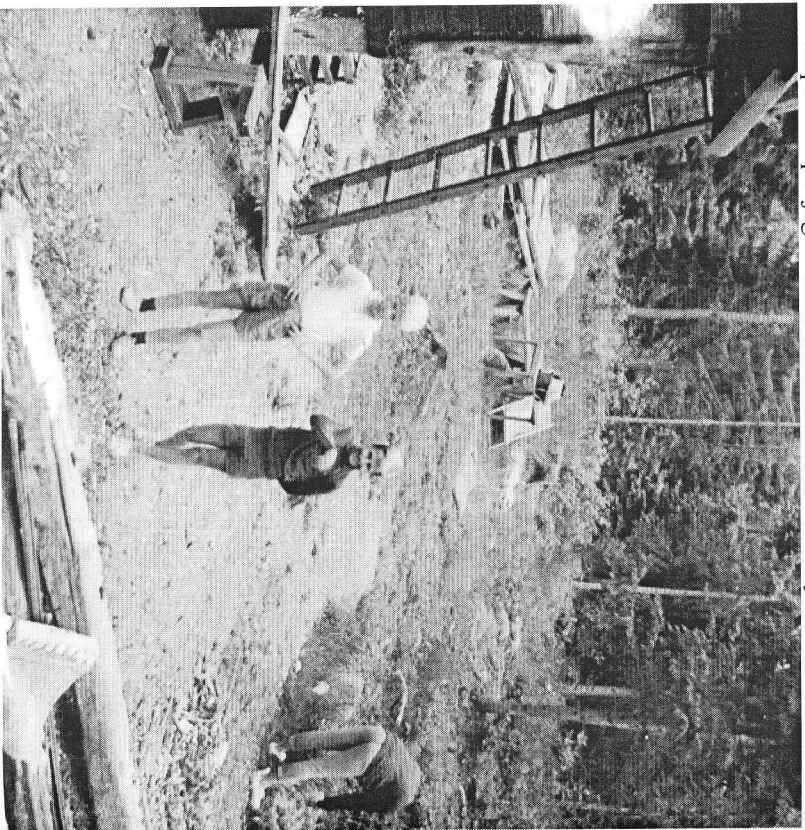
Nu kommer vi till yttertakskonstruktionen. För att få rätt lutning på taket, så ridade jag upp en naturlig profil på en vägg på jobbet. Vinkeln skall vara mellan 28-35 grader. Jonny Berggren hjälpte mig att bestämma en lämplig vinkel. Takstockar köpte jag två stycken av en bonde från Värna, Svantesson. Det var grova telefonstolpar som hade en längd av över 10 m och cirka 45

cm. i diameter. Transporten av dessa stockar var ett äventyr. Att få upp två stockar av denna dimension på en liten lastbil var svårt. Vi fick bygga en särskild ställning på flaket och ändå kom framändan av stockarna långt fram över kylare och den bakre delen fick märkas ut flera meter efter bilens flak. Jonny Berggren hjälpte mig även

med transporten till Sandvik. Han fick en av de gamla dörrarna, som han monterade in i sin sommarstuga, som ersättning för hjälpen med transporten av stockarna. När lastbilen kom upp för backen till stugan, så vippade bilen bakåt och det var bara att lasta av stockarna och sedan försöka att saxa upp dem till stugan. När sedan stockarna skulle upp på plats gjorde jag en ramp av granstammar, som jag hade avverkat på tomten. Därefter blev det att baxa upp takstockarna med en ända i taget med hjälp av spett och ett spel som jag hade förankrat på baksidan av huset i en gran. På så vis kunde man lyfta stockarna en dm i taget i vardera änden. Det tog en dag med varje stock. Toppstocken utgöres av en stor gran som jag fällde på tomten. Nu vidtog arbetet med att spika på takbräderna. Med detta fick jag god hjälp av en arbetskamrat, Bengt Berggren. Han visade hur man gör för att få taket slätt. Genom att spika en planka uteder takstockarna. Detta kan man beskåda uppe

på vinden. Innan hela taket var täckt måste ju skorstenen muras upp. Även som den öppna spisen och förberedelser för att montera in köksspisen var klara. För detta anlätade jag en murare, som hette Daging. Att mura upp en skorsten är nämligen ett yrkesarbete. Före murningarbetet skulle det finnas färdigt murbruk. Jag köpte murtegel av Kallersta tegelbruk. Vidare inköptes cement, mursand och kalk. I förberedelserna före murningarbetet ingick också att gjuta en håll av betong och sprängsten för att ställa skorstenen på. Skorstenen måste stå mycket stadigt för att förhindra att sprickor uppstår i muren. Att arbeta som murarhantlangare är mycket arbetsamt. Muraren kom kl. 7 på morgonen och var klar kl. 7 på kvällen. Så var säker på att kroppen var möhultad efter denna dag. Slutligen måste man anlita en skorstenfejarmästare för att besiktiga och godkänna både själva skorstenen som rökgångarna från köksspisen och evakueringskanalen i köket. Köksspisen köpte jag av skrot-Fransson. Det blev ett fynd.

De långa stockarna i taket måste få något slag av stöd för att förhindra att taket skulle svaja eller sjunka i framtiden. Därför ställde jag två lodstockar som i sin tur är gjuten direkt på hälleberget. Gissa om det blev stadigt. Även de båda sidostockarna måste stöttras upp. Två av bärlinorna har därför sammanfogats med lodstockarna och under sidostockarna har sedan satts in lodstötor till sidostockarna. Därmed kan inte heller sidotaksstockarna svikta. Till yttertakets köpte jag extra prima tjärpapp som har limmats och spikats. För att få det rätta avståndet mellan ribborna i bärlakten för takteglet så

gjorde jag en särskild mall. Sedan var det bara att plocka upp takteglet. Eftersom det finns två olika storlekar på teglet, så blev detta ett pusslande. Nockplåtarna är desamma som fanns på rivningshuset. De fönster som satt i rivningshuset kunde jag inte använda. Det blev att tillverka egna konstruktioner av de gamla veranda-fönstren. Även fönsterbågarna är av egen konstruktion förutom det fönstret som är mot söder. Detta tillverkade en snickare i Berg, liksom dörrkarmen till dubbeldörren. Ursprungligen tog jag upp en dörr även mot väster. Den togs bort efter några år. Man gör alltid sina misstag. Innergolvet är det praktiska, dubbelpontade trägolvet som fanns i rivningshuset. Senare har jag ersatt korkmattorna i köket och sovrummet med parkett. Isoleringen i golvet blev ej så bra. Jag köpte 30 säckar sågspån och blandade med kalk. Nu har ju detta lager sjunkit, så nu är det stora mellanrum mellan isoleringen och trägolvet. För att klä inneväggarna kom den gamla masoniten väl till pass. Isoleringen i väggarna är mest stenullsmattor samt korkplattor från rivningshuset. Innertaket har tre olika

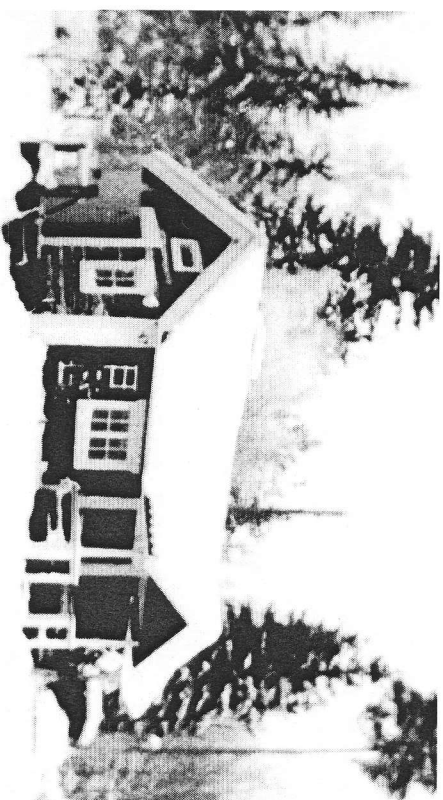
nivåer. I köket sitter den gamla pärlsponten som jag tycker blev ganska snyggt. I sovrummet spikade jag bräder under takinorna och därefter inhandlades speciella spånplattor. Innertaket i mittendelen av huset är gamla breda plankor, som en snickare i Malmslätt hyvlade åt mig. Sedan köpte jag speciella spik med extra brikor under spikhuvudet. Takbräderna och en del av snedtaket är sedan ytbehandlade med en blandning av schellack och blåspri. Denna ytbehandling, som användes i gamla hus, är numera bortglömd. Invändiga luckor till vindstrymmet är också behandlade på samma sätt. Stegen till vinden har Bergs träförädling tillverkat. Allt detta arbete tog naturligtvis flera år.

Taklagsfesten hade vi på midsommarafton år 1966. Aldrig kände jag något tvivel om att arbetet inte skulle bli färdigt. Kanske berodde detta på att flera av granarna var i samma belägenhet. Sedan var det detta att vi inte hade något kapital att sätta in. Att låna pengar på bank var heller aldrig på tal. De sammanlagda kostnaderna kom att hamna på ungefär 35000 kronor, enligt mina anteckningar. Då ska till detta läggas tusental av arbetstimmar. Vattenledning från en borrad brunn tog kommunen fram redan det första året. Elsystemet tog längre tid. De två första åren fick vi använda köksspisens och ett sprickök för matlagningen. Belysningen utgjordes då av två fotogenlampor. En elektriker från Vikingstad, Gunnhardsson, gjorde elinstallationen år 1968. Under flera år hämtade vi vatten från en tappkran vid uppfartsvägen till grannens tomt.

År 1967 inköpte vi gemensamt plastslang och kranar för att dra in vatten till tomterna och in i huset. Vi var tre sommarstugeägare som hjälptes åt med arbetet. Rolf Wesser, Olle Johansson och jag på tomterna 45, 46 och 47. Vi satte ett grantrör vid tappstället ute vid vägen, sedan drog vi ledningar under vägen. Detta gör att vi numera är beroende av varandra om någon skall reparera sin del i husen, för då måste vi stänga av för alla tre samtidigt. Senare har jag monterat en egen avstängningskran norr om uthuset. Även

granarna har satt in egna avstängningskranar. Till kallare köpte jag ett stort cementrör av Wesser. Detta grävde jag ner under huset på baksidan. Gavlarna på cementröret murades igen och sedan gjorde jag en liten lucka som är plåtbeslagen.

Under årens lopp har många kompletteringar på stugan tillkommit. Sålunda började jag tidigt att mura en klostermur under huset. På nordsidan och den östra gaveln är muren hel, medan framsidan och den västra gaveln är öppnare för att få bra ventilation under huset. Verandan har byggts under 1970-talet. Uthuset är om- och tillbyggt inte mindre än fyra gånger. Där finns nu duschrum med tvättställ och varmvattenberedare. Gäststugan tillkom år 1991. Den är inköpt i Åtorp i Västergötland. Med isolering och innertak samt veranda, så kostade den ungefär 20 000 kronor.

Att bryta sten på tomten fick bli ett vinterarbete. Man kan säga att arbetet med detta har pågått i över 35 år. Det finns sten att bryta ännu många år. Under alla år var min kära hustru den som gav mig kraft att fortsätta. Hon har en optimistisk inställning till livet. Ett varmt tack också till dem som hjälpte till med byggandet. Särskilt vill jag tacka dem som var med och lastade timret. Vidare sänder jag en tanke till Einar Arvidsson för hans ord: "Med positivt tänkande blir bekymren små!"
Linköping i mars månad nådens år 2000

Många har undrat över att stora delar av tomten är jämn och gräsbevuxen. Låt oss då gå från början året 1963. För att komma fram med en lastbil till tomtgränsen fick jag lov av kommunens representant att hugga ner ett antal granar runt uppfartsvägen. Sedan har det blivit att röja en liten bit varje år. Den första gräsmattan var bara så stor att ett trädgårdsbord och några stolar fick rum. De första blommorna flyttades från kolonilotten i Valla. Det blev tio stycken rosbuskar och klematisen, som hade funnits framför rivningshuset i Malmstätt. Till klematisen skulle det ju finnas en spaljé för att klänga i. Ingrid beställde ett plommonträd och några buskar och andra växter från Holland. Det var då ej tillåtet att importera träd och buskar från utlandet. Det japanskinspirerade plommonträdet blev en succé. Aldrig har vi sett så vackra röd-blå, stora plommon. Trädet stod säkert i ett tiugotal år innan torrötan dödade det. Tidigt 70-tal och vi planterade flera äppelträd. Vi köpte ett Signe-Tillis och ett Oranieträd. När dessa var ungefär fyra år gamla, ja då kom hararna och åt av all barken på bägge två träd. Det var en hemsk syn att se de vita granarna och stammarna. Detta gav en tydlig signal till att man aldrig skall lämna fruktträd oskyddade över vintern. Jag lyckades att få fyra små sidoskott från Oranien att växa upp igen. Då visste jag att rotsystemet var friskt fortfarande. Därefter sågade jag bort ett av skotten varje år förutom det sista. I dag växer och frodas Oranieträdet även om älgen har brutit av grenar i kronan, så att den är deformerad. Vi ville inte ge upp det där med Signe-Tillis, så efter 3-4 år satte vi ett nytt träd nästan på samma ställe där det gamla stod. Under ett antal år har det blivit flera nya träd. Sålunda köpte vi tre stycken och planterade bredvid hallonbuskarna under el-ledningen mot öster. Här trivs inte några fruktträd. Så fann vi. Det blev att flytta upp dem mot norra gränsen. Där vi trodde att miljön för fruktträd var mera gynnsam. När vi var och hälsade på Ingrids morbror, Eje, och mormor i Brunnsved i Västra Eneby, så förundrades man över att deras körsbärsträd var så kraftiga och med härliga frukter. Man kunde plocka hinkvis från sju-åtta stora träd. Då frågade jag Eje om jag kunde få ta med några små skott som stod bakom uthuset och det fick jag. På så vis kom körsbären från Västra Eneby till Sandvik. Jag satte ner en planta i en myrstack. I dag är det 25 år gamla trädet nästan en sevärdhet. Många rotskott har vuxit upp vid sidan av detta träd. Håkan och Lisbeth satte ett träd på sitt sommarställe och min broder Arnold fick ett i sin trädgård i Huskvarna. I dag har vi tio stycken körsbärsträd på tomten. Tala om förökning medelst delning. När plommonträdet dog var det dags att skaffa ett nytt. Det blev gul Reiner Clode. Så rikligt med frukt som detta träd bär får man sällan se. Tyvärr så dog även detta träd efter cirka

femton år. Då fick vi överta ett från Håkan och Lisbeth. Detta träd lever ännu i dag men är ganska så skratigt. För ungefär fem år sedan köpte vi ett Aroma äppelträd. Detta träd ser väldigt bra ut och har redan givit frukt i två år. Vi har tidigare också köpt ett Åkerö. Men där blev väntan på frukt väldigt lång. Kan man tänka sig att det stod i tio år utan att ge någon frukt. Då sa Ingrid att nu ska vi visa sägen för trädet, och detta hjälpte tydligen. Nu ger det frukt varje år. Nu har vi tio äppelträd och två plommonträd samt flera körsbärsträd. Vi satsade tidigt på att få fram vinbärsbuskar. Dessa är oftast anspråkslösa i fråga om jordart. Nu har det blivit fyra stycken buskar. Det är framförallt de svarta bären som ger så fint vin. För att förbättra jorden på tomten så köpte jag ett stort lass med lejord av en åkare, som höll på att frakta bort jordmassor vid byggandet av den nya E4-an genom Östergötland. Håkan och jag körde ut den på gräsplanen. När det var dags att köpa tomten av kommunen för ungefär tio år sedan, så kom en representant från fastighetskontoret och hälsade på. Hennes kommentar var att "Va fint det var här". Ja, svarade jag, men du skulle sett hur det såg ut när vi började röja omkring stugan, med stora stenar och granar in på knutarna. Den stennur som finns kvar har tillkommit under ganska många arbetsstimmar och nu skall den flyttas ut till den gräns som tomköpet medförde. Mot väster skall också byggas en stennur av de stennassar som i dag ligger på den delen av tomten. Detta får dock bli ett arbete av framtida generationer.

5.3 Kostnadsuppföljning av sommarstugebygget samt årliga kostnader

Sommarstugebygget

År	Vad	Kostnad i kr
1963	Stensprängning	172
	Inköp av Ulrisedal	66
	Kostnad för rivningsarbetet	90
	Byggnadslov	25
	Sopställ och latrinkärl	135
	Gjutgrus och grus till uppfartsvägen	110
	Transportkostnader, virke	160
	Takstockar 2st (55)Transportkostnad (240)	350
1964	Kutterspån, kalk, virke, verktyg m.m.	440
	Totalt:	1548

Årliga utgifter åren 2000 – 2005, kostnad i kronor

Vad	2000	2001	2002	2003	2004	2005
El-avgift	2000	2700	2400	2500	2500	1960
Samfälligheten	1000	1000	1200	1200	1200	1250
Försäkring	480	470	600	668	700	900
Fastighetsskatt	1500	1500	1360	1360	1360	1560
Matjord	250					
Latrin	400	370	480			
Klippning av fruktträd	250					
Färg (gäststugan och oljefärg)	250	480				
Trädgård		180	120		150	
Takplåt Gäststugan		200				
Fruktträd och buskar		200			550	180
Inköp av trämaterial			550	150	100	
Inköp till vattensystemet			560	330		
Material till växthuset			290			
Tegel till spisen			360			
Rep. av elsystemet			1800			
Rep. av varmvattenberedare			300			
Stege				500		
Sotning					250	
Flytning av muren					700	
Aterbäring Sydkraft						-3000
Totalt	6280	7100	9560	7108	7110	2879

5.4 Sammanfattning av året och kalender över gjorda arbeten 2001 och 2005

2001

- 010106 Mikael och jag tog ner en ganska stor ek. Mikael skottade snö. Det var töväder så att han kunde rulla ihop en stor snöboll på gräsmattan som sedan låg kvar till långt fram på våren. Vidare sågade vi av en som hade brutits av snömassorna. En del träd hade brutits i topparna, som vi sågade ner.
- 010110 Sågade sönder den nedtagna eken. Gallrade på eken i gräsmattan.
- 010114 Släpade ner grenar till den nya risplatsen. Det var fruset, men vackert väder med solsken. Tog hem de sista äpplena.
- 010127 Sågade ved. Tog ner ett träd hos Maj-Lis och Gunnar. Släpade ner grenar till rishögen. Bra väder.
- 01026 Mikael och jag märkte ut de träd som skall sågas ner mot väster. Vidare tog vi ner några träd hos grannen. Sören Davidsson lovade att såga ner en björk mot öster. Vädret var bitande kallt med temperatur under -8 grader.
- 010213 Röjde upp efter det att ett skogsföretag sågat ner tre stora granar mot sydväst. Släpade ris till rishögen. Det var vackert väder med sol, men snön låg kvar på tomt.
- 010305 Mycket snö har fallit. Solsken men kallt -4 grader. Släpade ris till rishögen. Skottade snö. Barkade granstockar. Tog hem äppelmos från frysen.
- 010313 Släpade ner mera ris till risplatsen. Planterade små granplantor där tidigare stod tre granar. Rensade upp efter fällningen av björkträdet. Bra väder med sol och plusgrader, men snön låg fortfarande kvar på tomt.
- 010321 Eldade upp riset, som vi har släpat ihop. Bra väder med sol.
- 010326 Klippde på fruktträden. Bra väder men kallt.
- 010328 Klippde på fruktträden. Sågade ner trädresten på Maj-Lis tomt.
- 010331 Lisbeth var med på landet. Släpade ner riset till risplatsen. Körde ihop veden. Därefter besökte vi flera av de andra sommarstugeägarna Varmare väder. Arbetade med stenbuningar. Sådde en del grönaksfröer. Sågade ved. Rättsade löv. Arbetade med växthuset
- 010403 Arbetade med vattenledningarna i duschrummet. Flyttade ett oxelträd ner till grindstolpen. Rättsade löv. Intensivt regnande hela dan.
- 010407 Rättsade löv. Högg ved. Småkylligt väder.
- 010416 Släppte på sommarvattnet. Arbetade med växthuset. Kylligt
- 010421 Arbetade med växthuset. Fint väder med sol.
- 010425 Ingrid städade kylskåpet och i köket. Sådde rädisor i drivbänken.
- 010428

010501	Salladen är redan uppkommen. Bra väder. Håkan, Lisbeth och Matilda följde med till landet. Arbetades intensivt med våbruket bl. a. med att köra ut jord. Sådde Ringblomfrö och Doroheafnö. Fint väder med sol.	010703- 010705
010507	Satte potatis. Arbetade med växthuset. Grävde ner gödsel i jordgubbslandet. Kylligt väder med sol.	010708
010509	Ingrid städade i huset. Sådde blomfrö. Sådde dill och persilja Underbart vackert väder, 22 grader.	010709 010712
010512	Arbetade med växthuset. Räfsade löv. Satte gul lök. Grävde i trädgårdslandet. Arbetade med volvon. Vackert väder.	010715
010515	Klippte gräsmattan. Ingrid rensade i blomlanden. Snickrade på drivbänksfönster. Soligt men kyligt väder.	010718 010719
010521	Sådde blomfrö. Sådde gurkfrö. Klippte gräsmattan. Var uppe hos Bror och Harriet och drack saft. Soligt men kyligt väder.	010722 010723 010724
010524	Sådde squashfrö och blomfrö. Var uppe hos Maj-Lis och Gunnar och drack kaffe. De har nu flyttat ner för sommarvistelsen. Kylligt men soligt väder.	
010527	Planterade blomplanter i krukor, som Ingrid fick på sin födelsedag. Sådde blomfrö. Vattnade jordgubbslandet. Fint väder med sol.	010727
010529	Målade insidan av dörrarna. Sågade ved. Regnigt och kallt väder.	010728
010602	Årssämma i Samfälligheten. Håkan och Lisbeth kom upp under eftermiddagen. De arbetade med gräsklippning och rensning av rabatterna. Mycket fint väder med sol och värme	010804
010605	Mikael var med på landet. Han målade vi färg på huset Planterade tomatplanter och tagetesplanter. Bra väder med sol och värme	010808
010609	Arbetade med Volvon. Planterade tomatplanter. Soligt väder.	
010611	Besiktigade Volvon på morgonen. Kupade potatisen. Vattnade i landen. Det har inte regnat på över 3 veckor. Bra väder med sol, men svalt.	010813
010615	Håkan, Lisbeth och Matilda kom på besök. Håkan klippte gräs.	010814
010616	Planterade asterplanter. Sågade ved. Ingrid vädrade sängkläder. Bra väder.	010817 010818
010619	Slipade av gammal målarfärg på verandan till gäststugan. Kupade potatisen. Varmt väder med sol.	010822
010623	(Midsommardagen) Yvonne, Stefan, Markus, Lina och Philip var på besök hos oss. Barnen badade i sjön. Varmt och skönt väder.	
010624	Arbetade med målning av gäststugan. Underbart väder.	
010625		
010629	Arbetade med taket på gäststugan	010831
010630	Håkan, Lisbeth och Matilda kom på besök. Lisbeth gjorde fint i	

landen. Håkan hjälpte till med att spika tak på virkeshuset. Fint väder med sol.
Monica, Björn och Susanna kom på besök under torsdagen. Plockade de första jordgubbarna. Torr och väldigt varmt väder, nästan 32 grader. i skuggan.
Slog gräset på slutningen med lle. Väldigt varmt.

Hjälpte grannen med att reparera en vattenläcka. Lade upp hö på krake. Regnskurar hela dagen

Håkan, Lisbeth och Matilda var med till landet. Alla hjälptes åt att rensa i landen och att plocka bär. Bra väder

Bror på tomt nr 45 hjälpte till att montera ihop en grentugg som tillhör samfälligheten och skall användas gemensamt av alla. Vädrret var dåligt med mycket regn.
Min syster Lizzie och hennes dotter Birgit kom på besök från Laxå.

Under söndageftermiddagen så kom också Monica och Susanna. Susanna spelade på sin flöjt. Gramanna kom dagen efter och sade att de hade njutit av musiken. Arbetade under tisdagen med att lägga plåt på vedskjulet Mycket fint väder under hela tiden.
Hade besök under lördagen av Håkan, Lisbeth, Matilda, Martin, Marie och Mikael. De plockade körsbär och badade i sjön. Väldigt bra väder med temperatur omkring 25 grader.

Curt och Dorry var på besök under lördagen. Vi plockade körsbär. Bra väder men ingen sol.
Mikael och Matilda följde med till landet. Plockade potatis som Ingrid sen kokade till middag. Mikael och Matilda målade röd färg på gäststugan. Plockade körsbär. Fint väder.

Mikael övningskörde upp till landet. Snickrade på trädgårdsmöbler. Plockade blåbär och körsbär. Bra väder.
Målade trädgårdsmöbler. Ingrid städade i uthuset. Bra väder.
Mikael var med till landet under fredagen. Han målade trädgårdsmöbler. Snickrade på trädgårdsstolarna. Grävde i jordgubbslandet. Väldigt fint väder och omkring 22 grader.

Mikael åkte med upp till landet. Han klippte gräsmattan och målade vindbräder. Gallrade i prydnadseken. Plockade av några gurkor. Sade adjö åt gramanna Maj-Lis och Gunnar som åker hem till Stockholm i morgon. Varmt och skönt väder. Skördade bönor och squash. Väldigt varmt under förmiddagen. 28 grader. Åskskurar under eftermiddagen.
Skördade bönor. Satte ut jordgubbsplanter. Ingrid klippte sly. Bra väder med sol.

010903 Skördade plommon. Flyttade en vinbärbuske. Klipppte sly. Bra väder med sol.

010906 Klipppte gräsmattan. Arbetade med rostskador på Audin. Varmt och soligt väder

010913 Tog bort en vinbärbuske. Bröt upp stenar i Hagaparken. Intensivt regnande hela dagen.

010924 Skördade äpplen. Flyttade på vresrosbuskar. Gallrade ur grenar på Ingrid-Mari-trädet. Våldigt fint väder.

010928 Klipppte gräsmattan. Sågade ved. Bra väder, 12 grader. Planterade ett plommonträd vid jordgubbslandet. Ingrid tömde och slog av kylan. Regnigt väder

011003 Sågade ur hasselbusken. Flyttade vinbärbuskar. Fint väder.

011011 Grävde i drivbänkarna. Sågade ved. Varmt väder.

011017 Bröt upp sten i Hagaparken. Mikael var med och hjälpte till. Råfsade löv. Klöv björkskockar. Varmt väder.

011022 Råfsade löv. Mikael var med och hjälpte till. Fäste takplåten på virkesboden. Bra väder.

011027 Råfsade löv. Grävde kring fruktträden. Regnigt väder men varmt.

011103 Råfsade löv. Satte upp nät omkring fruktträden. Bra väder, 12 grader varmt och soligt.

011110 Städgade av vattnet. Grävde i trädgårdslandet. Kallt och ruggigt väder.

011122 Sågade ner en gran. Sågade ner advensgranar till Håkan och Yvonne. Rensade upp efter ett träd som hade blåst omkull. Täckte över rosbuskarna med granris. Bra väder

011130 Grävde i trädgårdslandet. Råfsade löv. Körde ut kompostjord till växthuset. Blött och kallt väder. 2 grader.

011209 Hämtrade en julgran som Håkan, Lisbeth, Mikael och Matilda hjälptes åt att se ut. Vidare så flyttade vi stenar från Hagaparken ut till stennuren. Varmt men blött väder.

011215 Sågade av en julgran till Yvonne och Stefan. Bröt upp sten i Hagaparken. Bra väder, med -2 grader.

011215 Sågade ner en av ekarna i Hagaparken. Bra väder med någon minusgrad.

011218 Sommarstugeåret slut.

2005

050209 Vi har varit uppe på landet några gånger under januari månad Mikael och jag. I dag är det den 9 februari och vi var iväg under några timmar. Då hann vi med att knacka sönder några stenar i Hagaparken samt att besöka en annan stuga. Det var hos Netzell vi gjorde besöket. De har renoverat väldigt mycket på sitt hus. Helt nyt taktegel har de lagt på. Jag fick överta det gamla teglet och nu skall det transporteras över till våran tomt. Vidare så har Netzell beställt jord som kommer att levereras så småningom. Han erbjöd sej att lämna telefonnumret till leverantören, så kan också jag beställa jord av den firman. Mikael och jag placerade ut käppar för att markera vad vår uteplats ska byggas, omsider. Men ännu är det vinter och djup fjäle, så det blev svårt att slå ner käpparna i marken. Mikael tog ett fotografi av den stora rotvältan som uppstod när en del granar blåste omkull under den svåra stormen för några veckor sedan. Vi hade också med oss tre säckar kalk som skall strös ut på tomten under våren.

050320 Nu har det dröjt en hel månad sedan vi var här. Det har fallit mycket med snö. Håkan och jag sågade på rotvältan. Den har vi övertagit från kommunen. Många träd har fallit under Gudrunstormen.

050328 Nu börjar det likna vår även på landet. I dag är det buskröjardag inom samfälligheten. Det är nog 25 personer som hjälps åt med arbetet att röja upp omkring den östra uppfarten

050402 Var på landet och eldade upp granriset efter den fallna granen. Sådde salladsfrö, dill- och rädisfrö i drivbänken. Spred ut kalk på tomten.

050416 Nu har vi kommit en bra bit in i april månad, men luften är fortfarande kylig med regn och snöyra. Har arbetat med vattensystemet som frös sönder under vintern. Spikade upp två fågelholkar. Satte potatis. Ena dagen klipppte Håkan gräsmattan för första gången under detta året. Planterade ett körsbärsträd (Biggarå) Planterade några Vresbuskar i Hagaparken. Grävde ner gödsel omkring fruktträden.

050604 Nu är vi inne i maj månad. Ingrid har städat i huset Satte tomaplantor i växthuset Detta var nog för tidigt eftersom maj månad blev så kylig. Årsstämma med samfälligheten. Snickrade ihop en blomlåda Kupade potatisen

050614 Fina dagar med varma vindar och temperaturer över 20 grader. Ingrid klipppte sly. Var tvungen att ta fram vattenslangen och vattna över blommorna, oljade in verandagolvet samt målade Hammocken. Håkan och Lisbeth satte upp stegen i körsbärsträdet, som hade blåst ner under Gudrunstormen.

050620 Arbetade med trädgårdsplattona. Satte blomplantor.

050627 Nu är vi inne i juli månad. Vädret har växlat mellan åskregn och

050704

050719	soliga dagar. Curt och Dorry kom på besök den 4 juli. Dagen var
050720	hårtlig med temperatur på 25 grader. Den varma perioden fortsatte till i mitten på månaden Sedan kom regnet och åskan mulltrade nästan varje dag Den 19 juli var det fint väder igen Birgit kom på besök. Hon brukar ha tur med vädret. Men den 20 juli såregnade det ganska kraftigt igen.
050727	Bra väder. På torsdagen kom Monica och Björn samt Susanna och
050728	Helena på besök. Susanna spelade på flöjten för oss.
050803	I dag kom Curt och Dorry upp till oss. Vi plockade körsbär. Några äpplen fanns också som dög att koka in. Den 7 augusti kunde vi plocka ner flera äpplen. Tog upp den första potatisen. Härliga dagar i augusti. Nu plockade vi äpplen med jämna mellanrum Hela månaden blev en fantastisk sommarmånad Sälunda hade vi 26 grader den 20.
050904	Nu är vi inne i september. Målade trädgårdsmöblerna. Plockade de första tomaterna den 4 september. Den tionde Ingrid och jag plockade ner alla Ingrid-Mari-äpplena. De är väldigt fina med mycket rödaktig färg i skalet.
050917	Planterade om några vinbärbuskar. Plockade ner de fåtaliga plommonen, fortsatte och måla trädgårdsmöblerna. Vädret är fortfarande väldigt fint.
050920	Nu börjar hösten göra sig påmind Tog in möblerna.
050924	Mikael och jag åkte upp först till landet. Håkan, Lisbeth och Marilda kom upp lite senare. Vädret var bra, 22 grader.
051001	Planterade ännu ett äppelträd Filippa.
051008	Mikael och jag var på landet. Satte blomsterlökcar och sågade på äppelträden.
051015	Håkan och jag var på landet och stängde av vattnet Vidare så räfsade jag löv. Kylligt väder.
051101-	Under november och december månad är det alltid lite vemodigt att komma upp till landet. Man räfsar lite löv och hugger ved. Den 27 november var Mikael och jag där och klöv några vedstockar. Det har blivit över sjuttio resor under året som gått, men nu ska det bli spännande att få påbörja ett nytt sommarstugeår.
051231	

5.5 Händelser att minnas under de åren som vi tillbringat i Sandvik

Det var en vinterdag i februari, men inte så mycket snö, utan man kunde köra bil till vår uppfartsväg vid Medins tomt. Där parkerade jag bilen och Billy Boy och jag gick upp mot sommarstugan. När vi kom till grindhälet så upptäckte vi att det stod fyra stycken älgar utanför stemannen inne i skogen. Sedan gick jag själv upp emot älgarna och försökte att skrämma iväg dem, men de var inte så lätta att få bort ifrån sin uppehållsplats. Jag tog en stor gren och slängde mot dem och då behagade de att traska iväg inåt grannens tomt och vidare upp i skogen. Efter ett tag så kom en granne, som har sin stuga uppe på Böhrorsområdet Hon var då åretrunboende där. Då talade hon om att älgarna hade stått en hel vecka på samma plats, varför hon inte tordes gå den vanliga stigen genom skogen, utan hade varit tvungen att gå omvägen på den stora vägen, när hon gick till affären

Vid ett annat tillfälle så stod jag och högg ved när det brakade till bakom mig och när jag vände mig om så såg jag att en älg hade hoppat över mig och landat på vår gräsmatta. Där stod den som paralyserad. Inne i huset var hunden Silla, som just då satt på köksbordet och bevakade vår gräsmatta. Hon reagerade ögonblickligen med att hoppa ner från bordet och sprang ut genom den öppna dörren Nu började en karusell mellan älgen och hunden. Silla for runt älgen. Denne som bara vände huvudet mot hunden hela tiden blev aldrig aggressiv. Jag måste ju ingripa på något sätt, för tänk om älgen gick till angrepp mot hunden och kanske skadade denne. Jag tog upp ett vedträ och slängde mot älgen. Denne fann för gott att lomma iväg mot skogen igen. Just då uppenbarade sig en schäferhund som i flygande fång hade jagat efter älgen genom skogen. Att älgen var både rädd och trött, ja det förstod vi ju långt senare. Ingrid som aldrig är rädd för hundar tog ett stadigt tag om nacken på den jagande hunden Kanske var det närvaron av en tik som fick schäferhunden att stanna upp tills älgaren dök upp. Denne beklagade sig att hans hund hade slitit sig loss från hans grepp om kopplet. Vår gräsmatta blev dock aldrig som förut mer denna sommar, utan märkena efter älgens klövar hade blivit decimeterdjupa.

På farfars tomt finns många träd. Ett av dessa var en tall som mätte 25 meter från rot till topp. Denna hade farfar bestämt att vi skulle hugga ner, vilket han hade påbörjat några dagar tidigare. I förarbetet ingick att fundera ut åt vilket håll trädet med största sannolikhet skulle falla, bedöma exakt hur långt den skulle falla, samt att säkerställa att ingen elledning eller annan installation

skulle komma i vägen. Detta var gjort, samt att farfar hade börjat säga och slagit in kilar eftersom tvåmannasågen hannat i knip av trädets tyngd. Utrustade med en tvåmannasåg som i mitt tycke var föråldrad började vi att säga och ganska snart brände mjölksyran i mina muskler och svetten rann på oss båda, trots att vintern redan tagit mark och luft i besittning. Dock syntes inte samma smärta som jag kände i musklerna hos farfar. Han var obehaglig, och jag undrade om jag skulle vara lika stark när jag var i hans ålder. När vi till slut tog en paus, uppmärksammade jag att farfar placerat sin bil ganska nära den tänkta nedslagsplatsen för trädets topp. Jag påpekade detta, men farfar ryckte bara på axlarna och menade att det var fem meter till godo, vilket han och pappa hade mätt, och därför fanns ingen anledning att flytta bilen. Något tvivlande drack jag upp min hemgjorda saft och åt upp smörgåsen farmor brett åt mig. Väl ute igen fortsatte kampen mot naturen och sågen gick trögare och trögare allt eftersom vi arbetade oss inåt. Det var som att trädet hade uppbringat all sin kraft för att hindra oss från att släcka dess långa liv. Till sist körde sågen fast och något desperat tog vi en slägg och började hammra på de kilar vi slagit in (för att förhindra sågen att hamna i beknipl) i hopp om att slå sönder de sista fibrerna som ursinnigt vägrade att ge med sig. Efter några ekande slag utan märkbar effekt, tog jag ett djupt andetag och mättade ett slag med all kraft jag orkade att uppåda rakt på den djupast sittande kilen. Det knakade till och jag uppfattade knappt farfars varnande skrik innan vi båda slängt oss åt sidan varpå ett fruktansvärt dån hördes när trädet saktat föll. Det gick väldigt fort, men kändes samtidigt oerhört långsamt och vi stod båda två och bevitnade allsammans under tysnad. Det var en märklig blandning av känslor att med endast yxa och såg ha besegrat en så stark naturkraft. Samtidigt som jag var stolt över vårt hantverk kände jag ett styng av sorg över att ha fällt ett så mäktigt träd. Jag och farfar tittade på varandra och det kändes som att vi delade samma tanke. Plötsligt slog det mig att bilen inte syntes alls från den sidan vi stod eftersom trädkronan låg i vägen. Jag rundade den nyskapade stubben grubblandes över hur jag skulle kunna säga "vad var det jag så" på ett snällt sätt utan att förarga farfar om hans bil hade skadats. Väl framme kunde jag konstatera att farfar och pappa mätt lite fel eftersom toppen hannat snarare två meter än fem meter i från kofångaren. Jag tittade på farfar, men han ryckte bara på axlarna och sa med ett leende som inte var helt övertygande: "Det var inom felmarginalen..." (Mikael Hjälle)

En sommar någon gång i slutet på nittiotalet bodde jag en vecka ute på landet i farfars gillestuga. På dagarna arbetade vi med att måla om huset, snickra lite och ta det lugnt i skuggan. Ett arbete var att ändra om avloppet eftersom

det blev fullt och frös sönder på vintern. Orsaken var att utloppet i brunnen satt för lågt, vilket gjorde att det fylldes upp utifrån och frös när vintern kom. Ledningen går ner från diskhon i köket och ner under huset för att sedan gå ut genom väggen och under jorden till avloppsbrunnen. Vi grävde upp röret utanför huset och det sista vi skulle göra var att ta loss det genomgående röret genom väggen för att kunna lägga om det. Farfar kommenderade in mig under huset, vilket jag måste erkänna inte var så trevligt. Mörkt, fuktigt och lerigt på marken samt en massa bråte som legat där sen huset byggdes. Lite tvekande kröp jag in och försökte att röra marken med så liten del av kroppen som möjligt. Farfar skulle dra i röret från utsidan och jag skulle hjälpa till från insidan. Jag minns inte varför, men någonstans gick något snett och ett brak hördes följt av ett avgrundsvrål. Röret hade gått av och farfar hade fått en gegga av avloppsvatten och annat som legat i röret alldeles för länge över sig. Han fick slänga av sig alla kläder och ta en snabb dusch eftersom lukten från geggan var fruktansvärd. Dock kunde jag inte låta bli att le lite, eftersom det lika gärna kunde varit jag som fått alltihop över mig. Farmor skrattade hjärtligt när en likblek farfar bad henne hjälpa honom av med de smutsiga kläderna. (Mikael Hjälle)